

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Саидиброимов Шозодаиброҳим Одилшоевич дар мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. Педагогика (5.3.1. Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот) пешниҳод шудааст

Таҳқиқи афкори педагогии мутафаккирони тоҷику форс дар шароити кунунӣ, ки ҷомеа ба эҳёи арзишҳои миллӣ ва худшиносӣ рӯ овардааст, аҳамияти хоса дорад. Маҳз мавзуи интиҳобкардаи докторант Саидиброимов Шозодаиброҳим Одилшоевич барои таҳқиқи афкори педагогии мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс равона шуда, саҳми онҳоро дар тамаддуни башарӣ бозтоб медиҳад. Дар қори илмӣ дар дасти мо қарордошта ақидаҳои педагогӣ ва мақоми осори мутафаккирони асрҳои болозикр ба таври ҳамаҷониба ба таҳқиқ фаро гирифта шудааст ва ин қор, бешубҳа дар заминаи вазифаҳои муосири илми педагогика хело муҳим ва мубраму таҳқиқталаб мебошад.

Диссертатсия ва автореферати он ба мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс» бахшида шуда, алоқаи осори ин мутафаккирон бо этнопедагогика, таҷрибаи таълим ва тарбия, ҷустуҷӯи роҳҳои истифодаи самараноки ақидаҳои тарбиявии мутафаккирони ин аҳд ба риштаи таҳқиқ қашида шудааст. Муаллиф дар асоси таҳлил, таҳқиқ ва баррасии маводи мавҷудаи илмӣ, педагогӣ, психологӣ ва таҷрибаи пешқадами омӯзгорон ва дигар маводҳои илмӣ-методӣ рисолаҳо таълиф намуда, фикру андешаҳои худро дар таъба бо нишондодҳои таҳқиқот, мушоҳидаҳо ва суҳбатҳо мувофиқи мақсад, вазифаҳо ва фарзияву қазияҳои пешниҳодкардашуда арзёбӣ намудааст, ки онҳо ба нақшаи қории диссертатсия пурра мувофиқат мекунанд.

Аҳамияти илмӣ - амалии натиҷаҳои дар рафти таълими диссертатсия ба дастовардаи муаллиф дар он зоҳир мегардад, ки то кунун осори

мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс оид ба ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ мавриди омӯзиши ҳамачониба қарор нагирифтааст ва аз ҷониби муаллиф нақши таҳқиқи осори ин мутафаккирон дар рушди педагогикаи муосири миллӣ мушаххас гардидааст.

Ҳамаи гуфтаҳои боло мубрамияти мавзӯи диссертатсионии интихобшударо асоснок карда, арзиши илмӣ ва моҳияти амалии онро тасдиқ менамоянд.

Аз шиносӣ бо диссертатсия ва автореферати он дарёфтем, ки муҳаққиқ мақсади таҳқиқот, объекти таҳқиқот, предмети таҳқиқот ва фарзияи таҳқиқотро дуруст муайян намуда, дар асоси онҳо вазифаҳои таҳқиқотро пешниҳод кардааст.

Асоси методологии таҳқиқотро андешаҳои олимону муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ оид ба афкори педагогии мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс, зарурати дар чараёни таълиму тарбия омӯзиш ва истифодаи мероси педагогӣ ва фарҳангии намояндагони бузурги илм, адабиёт ва фарҳанги халқи тоҷик, инчунин санадҳои қонунгузории мақомоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба масоили омӯзиши мероси мутафаккирони бузурги гузаштаи мо, концепсияҳое, ки ба азнавсозӣ ва муносибгардони чараёни таълим ва тарбия равона шудаанд, ташкил доданд.

Навгони илмӣ таҳқиқот аз он иборат аст, ки докторант масъалаҳои дараҷаи омӯзиши илмӣ осори адабӣ – педагогии мутафаккирони асрҳои болозикри тоҷикро дар асарҳои илмӣ ва таърихӣ аз назари илмӣ таҳлилкардашуда, вазъи сиёсӣ, иҷтимоӣ, илмӣ ва фарҳангии ҷомеа дар ин асрҳо мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор дода, омилҳои асосии рушди афкори педагогии халқи тоҷик дар давраи мазкур муайян карда шудаанд.

Муаллифи рисола мақсади асосии таҳқиқотро дуруст муайян кардааст ва он аз таҳия ва ба таври озмоишӣ санҷидани самаранокии модели дидактикии ташаккули қобилиятҳои эҷодии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар тавассути мероси бою ғании мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс иборат мебошад.

Аз ин лихоз, аз нуқтаи назари мо, докторант Саидиброимов Шозодаиброҳим Одилшоевич мавзуи рисолаи диссертатсиониаширо дуруст интихоб намуда, то андозае барои ҳалли мушкилоти дар соҳаи омӯзиши афкори педагогии мутафаккирони асрҳои болозикр оид ба ташаккули хирад ва сирати миллӣ ҷойдошта таҳқиқоти арзишмандро ба анҷом расонидааст.

Тазаккур додан ба маврид аст, ки дохил кардани дастовардҳо оид ба «Ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс» ба раванди омӯзиши педагогикаи миллӣ ба баланд бардоштани сифати таълиму тарбия, рушди арзишҳои миллӣ, ташаккули худшиносиву ҳудогоҳии насли наврас ва ҷавон мусоидат менамояд. Ин равиш фаъолияти маърифатии хонандагонро бештар карда, онҳоро ба корҳои илмӣ ва илмии эҷодӣ ҳавасманд менамояд.

Диссертант ибраз доштааст, ки ҳолати раванди ташаккул ва рушди афкори педагогии мутафаккирони тоҷику форс, бахусус асрҳои X-XI аҳамияти хеле калони илмӣ, таърихӣ, фарҳангӣ ва таълиму тарбиявӣ дошта, дорои хусусиятҳои хоси педагогӣ ва психологӣ мебошад, ки онро бояд ба риштаи омӯзиш, таҳлил ва таҳқиқ кашид.

Навгони илмии диссертатсия дар он зоҳир мешавад, ки афкори педагогии мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс оид ба ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ аз нигоҳи талаботи замони муосир тафсир шудааст.

Дар охири ҳар як боби диссертатсия хулосаи мантиқии маводи илмии таҳлилу баррасишуда ҷамъбаст карда шудааст.

Хулосаи умумӣ ва тавсияҳои методии пешниҳодшуда ба мақсаду вазифаҳои, ки дар рисола таҳрезӣ шудаанд, мувофиқ аст. Хулосаҳои пешниҳодшудаи муаллиф асоснок буда, бо далелҳои муътамад ва маводи таърихиву педагогӣ исбот гардидаанд.

Мазмуни автореферат ва маводи нашршуда ба мазмуни диссертатсияи таҳқиқотӣ пурра мувофиқат менамояд.

Забон ва услуби баёни диссертатсия ва автореферати он ба меъёри забони адабии тоҷикӣ ҷавобгӯ мебошад.

Муаллифи диссертатсия баъди омӯзиш ва таҳлили таҳқиқ ба чунин хулоса омадааст, ки дар замони муосир нисбат ба асрҳову солҳои гузашта талабот ба омӯзиши осори мутафаккирони асрҳои X-XI ва дигар классикони тоҷик афзуда, истифодаи он дар тарбияи насли наврас масъалаи асосии рӯз мебошад. Дар ин бора докторант иброз медорад, ки дар давраи Тоҷикистони соҳибистиклол ба эҳё ва аҳамияти калони иҷтимоӣ, тарбиявӣ, сиёсии арзишҳои миллӣ аз нав зарурият пайдо шуд. То даме, ки насли наврас аз пайдоишу ташаккул ва инкишофи мафҳум, шакл, моҳият, мазмун, вазифа ва аҳамияти арзишҳои маънавӣ бохабар набошад, онҳо аз ҳиссиёти миллӣ, шуури миллӣ, ифтихори миллӣ ва истиклолиятӣ ваҳдати миллӣ сарфаҳм намераванд.

Вобаста ба ин, муаллиф дар диссертатсия таъкид кардааст, агар аз тарафи олимон, донишмандон ва муҳаққиқони соҳаи педагогика ва адабиёт мавзуи мазкур ба риштаи таҳқиқ кашида шуда, мавриди баррасӣ қарор дода мешуд, дар равнақи афкори педагогии халқи тоҷик ва дар ин замина, баланд бардоштани сифати таълиму тарбия саҳми назаррасе мебуд.

Кори таҳқиқотии мазкур аз мавқеи муҳиммият, ҷиҳати масъалагузорӣ ва баррасию баёни андеша ниҳоят бою ғанӣ, фаҳмо, раван ва устокорона иҷро карда шудааст.

Дар маҷмӯъ диссертант бори аввал ташаккули хирадро ҳамчун падидаи сирати миллӣ аз нигоҳи мутафаккирони асрҳои X-XI ҳамаҷониба мавриди омӯзиш, таҳқиқ ва таҳлили амиқи илмӣ қарор дода, тавонистааст, ки ин ақидаҳоро дар ташаккули маънавиёти насли наврас ҳамчун омили ташаккули сирати миллӣ, низоми таҳсилоти миллӣ ва роҳҳои татбиқи онро дар педагогикаи миллӣ муайян намояд.

Хулоса, диссертатсияи Саидиброимов Шозодаibroҳим Одилшоевич дар мавзуи «Ташаккули хирад ҳамчун падидаи сирати миллӣ дар тафсири мутафаккирони асрҳои X-XI-и тоҷику форс», ба талаботи Тартиби додани дараҷаи илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (тағйиру илова аз 26.06.2023, №295) пурра ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. Педагогика (5.3.1. Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот) мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, дотсенти
кафедраи фанҳои гуманитарӣ
ва методикаи таълими онҳо, факултети
омӯзгорӣ ва фарҳанги ДДК
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Бозоров Х

Маълумот барои таммос: Ҷумҳурии Тоҷикистон,
вилояти Хатлон, ш. Кӯлоб, кӯчаи
С. Сафаров 16. Тел.: (992) 985 56-41-21

Имзои Бозоров Хушвахтро
тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДК-и ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Давлатзода М.

«15» сентябр 2026